

SZENTENDRE VÁROS HORVÁT NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT ELNÖKE

Az előterjesztés előkészítésben közreműködött:

Önkormányzati és ügyfélszolgálati Iroda

ELŐTERJESZTÉS

a Nemzetiségi kulturális kezdeményezések 2021. évi költségvetési támogatására című pályázat keretében benyújtásra kerülő Szent Jeromos a dalmátok védszentjének ünnepéről, a dalmát testvériség napjáról

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága megbízásából a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., mint támogató nyílt pályázatot hirdetett a Nemzetiségi kulturális kezdeményezések 2021. évi költségvetési támogatására, NKUL-KP-1-2021 pályázati kódszámmal. A pályázat adta lehetőséggel élni kíván a Nemzetiségi Önkormányzat. A kiírás célja többek között a nemzetiségek kulturális hagyományainak, tárgyi és szellemi kulturális kincsei megőrzésének, értékhordozó tevékenységeinek, valamint a nemzetiségi közösség egészét, vagy jelentős részét érintő, a nyelvi és kulturális identitás szempontjából meghatározó, kulturális és tudományos kezdeményezések támogatása. A pályázatot a Nemzetpolitikai Informatikai Rendszeren keresztül kell benyújtani, legkésőbb 2020. december 2-a éjfélig. A pályázat érvényességéhez a nemzetiségi felhívások vonatkozásában egyszeri, éves pályázati díjat kell megfizetni, amelynek összege 3000,-Ft.

A fenti pályázati kiírás keretében pályázatot nyújt be a 2021. október 2-ra tervezett Szent Jeromos - dalmátok védszentjének - ünnepének, a dalmát testvériség napjának megvalósítása érdekében.

A szentendrei dalmátokat erős tradíció köti kedves védszentjükhöz Szent Jeromoshoz, aki identitásuk jelképe, megtestesítője. Híres mondása: Parce mihi, Domine, quia Dalmata sum. Bocsáss meg Istenem, én csak egy dalmát vagyok!

Szentendrén Szent Jeromos ünnepe volt, amelyet a bratstvo, bratovština, a dalmát testvériség napjaként tartottak meg a szentendrei dalmátok. A helyi oral history szerint a hetvenes években még működő Dalmatin Brat volt az utódja annak a testvériségnek, amely szervezésében érkeztek a városba őseink. Levéltári forrásokkal is bizonyítható, hogy a templom romokból való újjáépítését követően a katolikus templom az ő kérésükre lett Keresztelő Szent Jánosnak újjászentelve. Az is közismert tény Szentendrén, hogy az évszázadok alatt mindig szoros kapcsolat volt az egyház, a templom és a szentendrei dalmát testvéri közösség, a bratovština között.

Szent Jeromos csodatételei és legendái közül, a megszélidült oroszán története a szentendrei dalmátok között régen jól ismert és népszerű volt. A történet szerint az oroszán, amelynek Szent Jeromos a talpából kiszedte tövist, az olyan kezes lett, hogy Jeromos szamarára vigyázott, ez mint a számárhegyi dalmátok egyik identitás-története maradt fenn, amelyben a megszélidült oroszán a katolikus hitre tért dalmátokat szimbolizálta.

Az első vallásos dalmát testvériségek az 1348-as nagy pestisjárvány idején alakultak azért, hogy tagjaiknak segítséget nyújtsanak a betegségben, vigasztalást haláluk órájában. A közösség megszervezte tagjaik temetését, mint ahogy kötelességüknek tartották megőrizni elhunyt társaik emlékét is. Ennek a huszadik századig fennmaradt szokását idézi az az 1960-ban készült fotó, amelyen Szauner Antal bácsi a stric, korabeli számárhegyi dalmátok vezetője a ravatalozó asztal és a temetési kellékek mögött áll. Később a bratovštinek feladata kibővült a szegények és elesettek gyámolításával, és a közösség mindennapi életének szervezésével is, és így egyre inkább a közösség önszervező és önkormányzati feladatait látták el bratovštinek. Statútumaikba (szabálykönyvükbe, alkotmányukba) idővel a gyermekek nevelésével, közegészségüggyel foglalkozó szabályok is bekerültek. Például hogy „a testvériség tagjai nem vásárolhattak és nem tarthattak házukban olyan dolgot, amely egy másik személyt megfertőzhet.” Akik ezeket megszegték azoknak a testvériség kasszájába büntetést kellett fizetniük. Ez lehetett eredetileg a szentendrei dalmátok által oly nagy becsben tartott dalmát láda funkciója is. Bizonyosan ezért voltak benne 1963-ban is még Mária Terézia forintok. Fontos előírása volt anno minden bratovštínának a testvériség tagjainak nyilvántartása. Ezt igazolta Dr. Katona Gyuláné, amikor felsorolta a szentendrei dalmát családokat. Benković, Dehurta, Fačkovec, Frangeš, Hrnčarović, Kilar, Kishanich, Kovačić, Kuharović, Malič, Pištur, Pivarčik, Sautner, Simlješa, Valentin.

A bratovština tradíciójának újjáélesztésére Szentendre Város Horvát Önkormányzata **2021. október 2-án megrendezi a Dalmát Testvériség Napját**, amely a szentendrei dalmát családok ünnepe lesz. Ekkor kerül megtartásra a testvériség ünnepe a Bratovština Sv Ivana Dalmata Senandrija (Fraternitas San Giovanni Battista Dalmata Sanctus Andreas) a Szentendrei Keresztelő Szent János Dalmát Testvériség újjáalakuló ünnepi consigliója, amely ezután, minden év Szent Jeromos napján a közösség ügyeiről szabadon tanácskozik.

Programterv:

15 óra **Jeromos napi hálaadó mise** a Keresztelő Szent János Plébánia templomban.

16 óra **Emléktábla avatás** a Szentendre Rákóczi Ferenc utca 1. sz. alatti ház falán, ugyanis ez a ház, ahol 1728-tól

1808-ig a Scoale trivialis az első katolikus iskola működött, ahol közösségük fiataljait tanították és ahol illyr és latin nyelven folyt az oktatás.

19 óra **A consiglio ünnepi megalakulása és a gastalda (upravitelja) ünnepélyes beiktatása.** Majd a gastala egyik tagja díszes oklevelet ad át az ünnep alkalmából azoknak, akik a Szentendrei Keresztelő Szent János Dalmát Testvériség közösségének tagjai lettek.

Helye: Népművészetek háza udvara.

19 órától **Festa**

Elődeink címmel, vetített képes előadás a testvériségek történetéről a szentendrei dalmát tradíciókról.

Közös ünnepi füge vacsora Népművészetek háza udvarán.

Régi tradíció Szentendrén, hogy mielőtt megérkezne az első fagy, leszüretelték a fűgét és ezt fogyasztották Jeromos napján. Ezt megidézve smokva menüt kínálunk a résztvevőknek agapénkon.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján „veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási köreiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.” Az Njtv. 153. § (2) bekezdése kimondja, hogy ahol az Njtv. eltérően nem rendelkezik, a nemzetiségi önkormányzatok és a nemzetiségi települési önkormányzatok tisztségviselőinek jogállására a polgármesteri tisztség ellátására vonatkozó törvényi rendelkezések alkalmazandók. Fentiek alapján veszélyhelyzet ideje alatt a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete/közgyűlése feladat- és hatáskörét a nemzetiségi önkormányzat elnöke gyakorolja a jogszabályban meghatározott korlátokkal.

Határozati javaslat

Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat elnöke a Képviselő-testület feladat- és hatáskörében, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése és a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 153. § (1) és (2) bekezdés alapján, a 478/2020. (XI.3.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel a veszélyhelyzet idejére biztosított jogkörben eljárva úgy dönt, hogy a Nemzetiségi Önkormányzat a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága megbízásából a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., mint támogató nyílt pályázatán meghirdetett NKUL-KP-1-2021 kategória kódszámú kiírás lehetőségével élni kíván. A pályázati kiírás keretében pályázatot nyújt be a 2021. október 2-ra tervezett Szent Jeromos - a dalmátok védszentjének - ünnepének, a dalmát testvériség napjának megvalósítása érdekében.

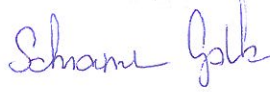
Határidő: 2020. december 2.

Felelős: Nemzetiségi Önkormányzat Elnöke

Szentendre, 2020. november 16.

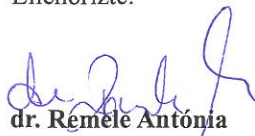

Benkovits György
elnök

Az előterjesztés és a határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.
Szentendre, 2020. november 16.

dr. Schramm Gábor
jegyző

Havasi Hajnalka
nemzetiségi ügyintéző

Ellenőrizte:

dr. Reméle Antónia
irodavezető